

Wat te doen met antivaxers?

Column Bert Wagendop, Volkskrant 20 november 2020

Binnenkort komen er meerdere vaccins tegen corona op de markt. De Gezondheidsraad kwam donderdag met een vaccinatie-advies: wie mag eerst? Belangrijker is de volgende vraag. Wil de vaccinatie effect hebben, dan moet een aanzienlijk deel van de bevolking (70 procent) zich laten inenten. Helaas daalt de inentingsbereidheid, die zit nu op 60 procent. Dus nu moeten we, aldus premier Rutte, 'diep doordenken' hoe we die weer omhoog krijgen. VVD-Kamerlid Veldman heeft al diep doorgedacht. Woensdag verklaarde hij: 'Als je je niet laat vaccineren, heeft dat consequenties.'

Daarmee bedoelde hij niet dat je dan alsnog corona kunt krijgen, dat is evident. Veldman vindt dat vaccinweigeraars daarvan de gevolgen moeten ondervinden, bijvoorbeeld in hun vrijheid van bewegen of samenkomen.

Volgens chef-corona De Jonge kan geen sprake zijn van een directe vaccinatieplicht en ook niet van een indirecte verplichte inenting. Maar hij is wel handige Hugo: hij sluit niet uit dat gevaccineerden meer vrijheden zullen genieten dan onbehandelde burgers. Dat klinkt iets positiever dan een indirecte verplichting, maar het is hetzelfde.

De farmaceuten Pfizer en Moderna dienen 'zeer binnenkort' een aanvraag in voor een vaccinvergunning. Een maand later kan het vaccineren beginnen. Vier andere producenten zullen spoedig volgen. De EU heeft de aankoopcontracten al gesloten, Nederland ontvangt 3,81 procent van elke levering, miljoenen vaccins.

Het ellendige coronaprobleem eindelijk getackeld. Eindelijk weer naar het theater, het restaurant of naar een andere vakantiebestemming dan Curaçao.

Niet dus, als de antivaxers voet bij stuk houden en verder in aantal toenemen. De kans op dat laatste is groot, blijkt uit internationaal onderzoek. De antivaxers slagen er veel beter in medestanders te vinden dan de pro-vaxers. De mensheid, weten we al duizenden jaren, gelooft nu eenmaal liever in rabiate onzin dan in rationele argumenten. Er bestaan mensen die zeker weten dat Bill Gates microchips in de vaccins heeft gedaan. Sommigen prefereren het Godvaccin. Dat mag allemaal, als daarmee veel anderen maar niet worden benadeeld. Dat is wat dreigt.

Zijn zulke mensen de weg kwijt? Ja. Is daar een vaccin tegen? Nee. Hoe lossen we dit dan op? Staan we toe dat de samenleving wordt gegijzeld door een samenzwering van idioten? Nou gaat de Elfstedentocht vanwege corona ook al niet door! Rutte ziet wel wat in 'indirect nudgen' - onthoud dat woord. Het betreft hier een gedragspsychologische techniek om mensen op subtiele wijze tot gewenst gedrag te brengen. De nepvlieg op urinoirs is een nudge om mannen ertoe te bewegen niet steeds naast de pot te pissen. Benieuwd waar het kabinet mee gaat komen, qua vaccin-nudge. Een staatslot voor elke tiende prik?

Zelf zit ik op de lijn van Veldman en dan nog een beetje harder. Nudgen helpt niet tegen complottheorieën. Verplicht vaccineren schijnt wettelijk niet te kunnen (jammer), dus dan maar een indirect verplichting. Een 'prikbewijs' waarmee je naar binnen mag in openbare ruimten bijvoorbeeld. Of verplichte quarantaine voor antivaxers.

Er vraagt nog een medisch-ethisch dilemma om een oplossing. Als te veel mensen weigeren zich te laten inenten, blijft de 'druk op de zorg' hoog. Wat te doen met de mensen die bedden bezet houden doordat ze niet zijn gevaccineerd - en die daarmee anderen een behandeling tegen niet-vaccineerbare ziekten ontzeggen?

Ook die vraag moeten we diep doordenken.